

31.3.2014

Eduskunnan lakivaliokunta

M 10/2013 vp: Kansalaisaloite avioliittolain ym. lakien muuttamisesta (KAA 3/2013 vp)

ASiantuntijalausunto Lakivaliokunnalle

Väestörekisterikeskus esittää pyydettyä asiantuntijalausuntoon kunnioittavasti seuraavaa:

Väestörekisterikeskus ei ota kantaa kansalaisaloitteessa ehdotettuihin lainmuutoksiin, mutta haluaa täydentää kansalaisaloitteen vaikutusarviointia viranomaisten toimintaan aiheutuvien vaikutusten osalta.

Lainmuutosten edellyttämät muutokset tietojärjestelmiin

Kansalaisuusaloitteen sivulla 8 on esitetty arvio, ettei ehdotetuilla lainmuutoksilla olisi merkittäviä vaikutuksia viranomaisten toimintaan. Kuitenkin ehdotetut lainmuutokset aiheuttaisivat merkittäviä muutoksia väestötietojärjestelmään, jonka kehittämisestä Väestörekisterikeskus vastaa, ja mahdollisesti myös muiden viranomaisten tietojärjestelmiin.

Väestötietojärjestelmään tarvittavia järjestelmämuutoksia ei ole selvitetty yksityiskohtaisesti, mutta selvää on, että ehdotetuilla lainmuutoksilla olisi laajakantoisia vaikutuksia varsinkin tietojen ylläpitoon liittyvissä järjestelmissä. Lisäksi pienempiä muutoksia aiheutuisi sekä tietojen yksittäiseen että massamuotoiseen luovuttamiseen liittyvissä järjestelmissä.

Väestötietojärjestelmästä avioliittotietoja toimitetaan monille viranomaisille (mm. Kansaneläkelaitos, Eläketurvakeskus, Verohallinto, kunnat), jotka hyödyntävät tietoja omassa toiminnassaan. On mahdollista, että ehdotetusta lainmuutoksesta väestötietojärjestelmään aiheutuvista muutoksista aiheutuu muutoksia myös näiden viranomaisten tietojärjestelmiin.

Lainmuutosten voimaantuloajankohta ja järjestelmäkehitykseen tarvittava siirtymäaika

Kansalaisuusaloitteen sivulla 10 esitetään, että ehdotetut lainmuutokset eivät vaatisi erityisiä täytäntöönpanotoimia, vaan voitaisiin saattaa voimaan nopeasti hyväksymisen jälkeen ja viimeistään 1.1.2015.

Edellä esitettyjä väestötietojärjestelmän muutoksia ei kuitenkaan ole mahdollista toteuttaa näin tiukassa aikataulussa. Tietojärjestelmämuutosten toteuttaminen voidaan aloittaa aikaisintaan vuonna 2015, ja niille olisi varattava riittävästi aikaa. Samat aikatauluhaasteet saattavat koskea myös muiden viranomaisten tietojärjestelmiä. Jotta yhteiskuntamme tietohuolto toimisi virheettömästi myös tämän uudistuksen

31.3.2014

voimaantullessa, Väestörekisterikeskus esittää, että mahdolliset lainmuutokset tulisivat voimaan aikaisintaan vuoden 2015 loppupuolella.

Väestötietojärjestelmässä tehdään joka vuodenvaihteen yhteydessä mittavia tietojärjestelmäajoja mm. kuntaliitosten aiheuttamien muutosten ja tilastotietojen toimittamisen takia. Ehdotettujen lainmuutosten edellyttämien tietojärjestelmämuutosten käyttöönoton ja vuodenvaihteen ajojen toteuttaminen ajallisesti liian lähekkäin lisää riskiä siitä, että häiriön sattuessa jompikumpi kokonaisuus vaikuttaisi haitallisesti toisen kokonaisuuden aikatauluihin. Tällä taas voisi olla huomattavia yhteiskunnallisia vaikutuksia viranomaisille ja kansalaisille. Siksi Väestörekisterikeskus esittää, edellä mainitun voimaantuloajankohtaa koskevan näkemyksen ohella, että mahdollisia lainmuutoksia ei säädettäisi tulevaksi voimaan joulukuun puolivälin ja helmikuun lopun välisenä aikana.

Tietojärjestelmämuutosten rahoittaminen

Koska tarvittavia järjestelmämuutoksia ei ole yksityiskohtaisesti selvitetty, niistä aiheutuvia kustannuksiakaan ei ole mahdollista arvioida tarkasti. Joka tapauksessa kyse on Väestörekisterikeskuksen näkökulmasta suuruusluokaltaan merkittävistä muutoksista.

Väestörekisterikeskuksen nykyisessä määrärahakehelyksessä muutoksista aiheutuvia kustannuksia ei ole huomioitu. Jos lainmuutokset toteutetaan, nämä kustannukset tulisi huomioida täysmääräisinä Väestörekisterikeskuksen kyseisen vuoden määrärahan mitoituksessa.

Muilta osin Väestörekisterikeskuksella ei ole lausuttavaa kansalaisaloitteessa ehdotetuista lainmuutoksista.